

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 25. broj

22. lipnja 2023.

cijena 250 Ft

**Dvadeset godina
na pozornici**

U Čikeriji

8. i 9. stranica

„Selska hiža“ u Bizonji

11. stranica

Hrvatski dan u Mlinarcima

14. stranica

Napuniti baterije

Posljednjih mjeseci bilo je doista mnogo događanja, a ona traju još i ovih dana. Obilježeni su državni dani sjećanja na utemeljenje hrvatskog tiska, hrvatskog školstva u Mađarskoj, održane su brojne državne, županijske i mjesne priredbe, hodočašća, blagdani, obljetnice, među njima i niz programa za djecu i mlade, odrasle, ali i starije. Ovih dana završena je još jedna školska godina i započeli su ljetni praznici. Započelo je vrijeme odmora, opuštanja i zabave, barem za one koji si to mogu dopustiti. Za mnoge su „baterije“ jednostavno istrošene, a nastupajuće razdoblje bit će, ili bi barem valjalo biti, vrijeme ponovnoga punjenja. Međutim, ni preko ljeta nema stajanja, nema puno odmora – slijede brojni ljetni programi, festivali, fišijade i druge pučke veselice. Valja napuniti baterije, a za to je potreban i zasluzeni odmor. Neki si to mogu priuštiti, a neki o tome samo sanjaju. Mnogi će uzeti zasluzeni godišnji odmor, otploviti na ljetovanje, uživati s obitelji, posjetiti i neke priredbe, razgledati nove lokacije, koristiti slobodno vrijeme za sve ono za što su tijekom godine imali vrlo malo ili nimalo vremena. Drugi će i tijekom ljeta raditi, na svojem poslu, organizirati društvena događanja, okupljanja, putovanja, priredbe, koncerte i drugo. Tako je i u Bačkoj, gdje nema nijednog vikenda da nema priredbe u nekom od naših naselja. Početkom godine obilježena je 150. godišnjica rođenja velikog hrvatskog pjesnika Antuna Gustava Matoša, koji je po djedu Grguru podrijetlom iz Kaćmara, čime su započeli sedmi Dani A. G. Matoša. Ovih dana kaćmarsko izaslanstvo gostovalo je i na svečanosti u rodnom Tovarniku. U Baji je održano Antunovo, hrvatsko proštenje Župe svetog Antuna Padovanskog i susret hrvatskih crkvenih zborova. Bačke Hrvate okupio je i tradicionalni Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića u Kalači, gdje je u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i bačkih Hrvata, odnosno Hrvatske samouprave grada Kalače i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, otkriveno poprsje preporoditelju bačkih Hrvata. U srpnju slijedi putovanje bačkih Hrvata iz Mađarske i Subotice u Mostar uz prikaz Subotičke Dužjance. Baterije se doista mogu i moraju puniti jer nakon ljeta sve se nastavlja po starom, radno.

S. B.

Glasnikov tjedan

„Nedavni podatci popisa stanovništva u Srbiji glede broja Hrvata nisu nimalo ohrabrujući. Prema popisu iz 1961. godine u Srbiji je živjelo 196 409 Hrvata, a prema prošlogodišnjem popisu ima ih svega 39 107. Pet puta manje.“

Misljam da je teško ili da bi trebalo biti teško političkoj eliti narodnosnih (manjinskih) zajednica objasniti kako unatoč svim osiguranim pravima i izdašnoj pomoći države – osiguranim infrastrukturnim i kadrovskim uvjetima, brojnim „masovnim priredbama“ i zadovoljnim izjavama – broj pripadnika narodnosti rapidno opada iz dana u dan. Pogotovo je taj broj mali ako se pri popisu stanovništva postavlja pitanje „Tko si po nacionalnoj pripadnosti i materinskom jeziku?“

Nedavni podatci popisa stanovništva u Srbiji glede broja Hrvata nisu nimalo ohrabrujući. Prema popisu iz 1961. godine u Srbiji je živjelo 196 409 Hrvata, a prema prošlogodišnjem popisu ima ih svega 39 107. Pet puta manje. Njihovi politički predstavnici, između ostalog reagirajući na najnovije brojke, ističu kako se moglo očekivati da će negativan demografski trend među Hrvatima u Srbiji biti nastavljen, a da razloge treba tražiti u višedesetljetnim izuzetno nepovoljnim demografskim značajkama – kontinuiranom radikalnom opadanju i iznadprosječnoj starosti nacionalno izjašnjenih članova hrvatske zajednice. Pad brojnosti posljedica je i brojnih nepovoljnih društvenih čimbenika u novijoj povijesti: politika asimilacije, protjerivanje značajnog broja Hrvata iz Vojvodine u prvoj polovici 90-ih godina, tzv. bunjevačko pitanje, ekonomsko stagniranje, nerazvijenost onih područja u kojima tradicionalno žive Hrvati i raširenosti antihrvatskog raspoloženja u društvu. Hrvati u Srbiji imaju svoju političku stranku. Predsjednik stranke uz gore spomenuto rekao je da je broj Hrvata i odraz njihova broja povezan s „naravi politika koje su znale biti ne samo etnički isključive nego i nenaklonjene

Hrvatima“ te je naglasio da valja istaknuti kako najnovije statističke brojke „zaciјelo nisu realne“ jer se čak 8 % građana Srbije (domalo pola milijuna stanovnika) nije izjasnilo glede svoje nacionalnosti ili je taj podatak popisivačima ostao nepoznat. Prema njemu može se pretpostaviti da je znatan broj onih koji su u etničkom smislu pripadnici hrvatskog naroda, ali su to zbog straha, nesigurnosti ili nelagode zatajili tijekom popisa. „Naime, takve su nepovoljne društvene konstellacije (u kojima su Hrvati uvelike bili stigmatizirani) kao posljedicu imale u odnosu na druge nacionalne zajednice rašireniji strah, koji onda proizvodi zatajivanje hrvatskog elementa vlastitog identiteta. U kampanjama koje su se vodile na nacionalnoj razini prije popisa stanovništva iz nama nejasnih i posve prijepornih razloga snažno je isticano da se tijekom popisa podatci o nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti ne moraju davati, što je dodatno olakšalo i uvećalo etničku mimikriju kod Hrvata. Na koncu, ali ne manje važno, treba navesti napade i osporavanja kojima je bila izložena kampanja ohrabivanja i poticanja da se Hrvati slobodno i bez bilo kakvih zazora izjasne o vlastitom nacionalnom identitetu koju je provodilo Hrvatsko nacionalno vijeće pod sloganom *Znam tko sam!*. Naime, ta su nastojanja imala poruku da Hrvati (opet) čine nešto što nije dopušteno, da ‘prisiljavaju, građane da se upišu kao Hrvati i da su oni neki nacionalni fundamentalisti zaostale rezidue prijašnjih vremena.“ Brojka popisanih Hrvata, dodaje Žigmanov, objektivna je datost i utjecat će na položaj Hrvata u Srbiji jer su pojedina zakonska rješenja iz područja zaštite manjinskih prava vezana s brojnošću manjina.

Branka Pavić Blažetin

Čitate i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković primio predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković 23. svibnja primio je u radni posjet predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, koji je ujedno i predsjednik Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Sastanku je nazočio i državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas. Kako doznačimo, razgovaralo se o položaju Hrvata u Mađarskoj i povećanim sredstvima koje Vlada Republike Hrvatske namjenjuje Hrvatima izvan Republike Hrvatske kao i o zajedništvu domovinske i iseljene Hrvatske, preko kojega se ostvaruju brojni projekti u Europi i svijetu.

Kako je za Hrvatski glasnik izjavio predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, s premijerom Plenkovićem razgovarao je i u svojstvu predsjednika Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH o pripremama zasjedanja Savjeta koje će biti održano u Cavatu krajem lipnja, no susret je bio i prilika za razgovor o aktualnom položaju Hrvata u Mađarskoj. Cilj razgovora bilo je i rješavanje statusa upotrebe nekretnine u Vlašićima na otoku Pagu, koju je HDS od Vlade RH dobio na upotrebu 2003. godine. U nekretninu i njezinu obnovu u posljednjih dvadeset godina HDS je uložio velika sredstva, a ugovor o upotrebi polako istječe.

„Hrvatska vlada unatrag nekoliko godina znatno je povećala potporu Hrvatima izvan RH, pa tako i Hrvatima u Mađarskoj. Tu se vidi pozitivan pomak i velik iskorak“, rekao je Gugan i dodao: „Sve potpore idu posredstvom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, koji je operativno tijelo, osim potpora za Hrvatsko kazalište Pečuh koje dobivamo kroz stavku potpora za posebnu namjenu i to odlukom Vlade RH. Naš je prioritet proširiti školski centar u Sambotelu i osigurati uvjete za pokretanje gimnazije. Naravno, to namjeravamo u prvom redu ostvariti uz potpore domicilne države, Mađarske, ali se nadamo i podršci iz matične domovine.“

„Što se tiče nekretnine u Vlašićima koju koristi poduzeće ‘Zavičaj’, sadašnja zakonska norma ne dozvoljava automatsko produženje Ugovora o korištenju. Premijer Plenković naglasio je kako će se mijenjati zakon, a dotad mi i nadalje nesmetano koristimo

Predsjednik HDS-a Ivan Gugan kod hrvatskog premijera Andreja Plenkovića

nekretninu i vršimo djelatnost u njoj. Promjenom zakona problem će biti riješen, ali i do tada možemo biti mirni, možemo mirno planirati, raditi i primati goste. Jedino nemamo mogućnost sudjelovati na europskim i drugim natječajima. Premijer Plenković dobro je upoznat s činjenicom koliko je do sada uloženo u nekretninu, koliko noćenja ostvarujemo i kako poslujemo. Mi smo tražili produženje prava korištenja na više desetaka godina“, naglašava Gugan.

Branka Pavić Blažetin

Ceste koje povezuju

Vlada Republike Hrvatske podupire planiranu gradnju cesta Popovac – Kneževac – Sárok i Gotalovo – Zákány. Ukupna je vrijednost izgradnje cesta u oba pravca prema Mađarskoj osam milijuna eura. Investicije se planiraju financirati preko programa prekogranične suradnje Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska 2021.–2027.

Riječ je o cesti koja će preko hrvatsko-mađarske granice spajati podravsko naselje Gotalovo u općini Gola, sjeverno od Koprivnice, i susjedno mađarsko mjesto Zákány. Do mjesta Zákány danas se iz smjera Koprivnice može samo vlakom preko mosta na Dravi kod Botova. Cestovno su pak Mađarska i Hrvatska povezane preko graničnog prijelaza Gola. Troškovi gradnje spojne ceste Gotalovo – Zákány procjenjuju se na tri milijuna eura. Nositelj je projekta izgradnje Županijska uprava za ceste Koprivničko-križevačke županije. Zákány je uz Gyékényes važno željezničko čvorište. Planirana cesta posebno je važna u svjetlu činjenice da se gradi drugi kolosijek pruge i novi željeznički most preko Drave na pravcu Botovo – Zákány – Gyékényes. Nova spojna cesta Gotalovo – Zákány skratit će put do Mađarske za desetak kilometara.

ZAGREB – Odbor za vanjsku politiku i Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske 6. lipnja održali su zajedničku sjednicu na temu „Položaj hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i aktualna situacija u Crnoj Gori uoči predstojećih parlamentarnih izbora“.

Sjednica je sazvana kako bi se, uoči prijevremenih parlamentarnih izbora u Crnoj Gori koji su održani 11. lipnja 2023., sagledala aktualna politička situacija u Crnoj Gori, uloga i položaj hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori u trenutačnom društveno-političkom kontekstu te razmotrile mogućnosti dodatnog unapređenja suradnje dviju država, posebno u nastavku pružanja potpore Crnoj Gori na njezinu putu prema Europskoj uniji.

Državni tajnik u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH Zvonko Milas potvrdio je odličnu suradnju sa svim udrugama Hrvata na području Boke Kotorske te izrazio zadovoljstvo njihovim konsenzusom oko potpore Hrvatskoj građanskoj inicijativi (HGI) i njezinu predsjedniku Adrijanu Vuksanoviću. Na parlamentarnim izborima 11. lipnja lista HGI-ja na čelu s predsjednikom Adrijanom Vuksanovićem osvojila je zastupnički mandat.

Odluka o utvrđivanju bodova i iznosa potpore temeljene na zadatcima mjesnih i područnih (županijskih) narodnosnih samouprava za 2023. godinu

Fond za upravljanje „Gábor Bethlen“ na svojoj mrežnoj stranici objavio je bodove i iznose potpora temeljene na zadatcima mjesnih i područnih samouprava za 2023. godinu.

Pravo na potporu

Prema privitku broj 10 Zakona XXV. o državnom proračunu iz 2022. broj bodova za dodjelu potpore temeljene na zadatcima za 2023. godinu utvrđuje se prema projektu bodova postignutih između 2018. i 2020. godine, kako je to do daljnje već od 2021. godine. Okvirni iznos za spomenuto potporu u državnom proračunu za 2023. godinu iznosi 1747,1 milijuna forinti. Pravo na potporu za zadatke (ili obavljene zadatke s obzirom na to da se vrednuju zapisnici od prošle godine) imale su mjesne i područne samouprave koje su dostavile obvezna četiri zapisnika sjednica vijeća najkasnije do 15. siječnja 2023. odnosno zapisnik o javnoj tribini ako ona nije bila održana u sklopu jedne od četiriju sjednica. U slučaju samouprava novoosnovanih 2019. godine bodovi su utvrđeni prema projektu bodova iz 2020. godine. Dakle, u skladu s tim broj bodova i iznosa za 2023. godinu nije utvrđen prema odlukama samouprava iz 2022. godine.

Potpore se isplaćuje u dva obroka

Raspoloživa sredstva moraju se podijeliti između mjesnih i područnih narodnosnih samouprava – na temelju broja samouprava – tako da se broj područnih narodnosnih samouprava mora dvaput uzeti u obzir. Ministar izdaje potvrdu o potpori po zadatku. Popratni akt priopćava se objavom na mrežnoj stranici ministra koji će subvenciju narodnosnoj samoupravi koja ispunjava uvjete putem riznice isplatiti u dva jednakona obroka, do 30. travnja 2023. godine i do 15. kolovoza 2023. godine. Potporu po zadatku narodnosna samouprava može upotrijebiti (potrošiti) do 31. prosinca 2024. godine.

Stručno i finansijsko izvješće o potpori po zadatcima mjesna ili područna narodnosna samouprava dužna je dostaviti ministru najkasnije do 15. ožujka 2025. godine, a ministar je dužan o njegovu prihvaćanju obavijestiti samoupravu objavom na mrežnim stranicama.

Jedan bod vrijedi – najveći i najmanji iznos potpore

Prema spomenutoj raspodjeli jedan bod mjesnih samouprava vrijedi 23 704 Ft, maksimalnih 100 bodova 2 370 400 Ft, a po područnih samouprava 45 546 Ft, odnosno 4 554 600 Ft.

S maksimalnih 100 bodova najveću potporu od svih hrvatskih samouprava u iznosu od 4 554 600 forinti dobila je jedino Hrvatska samouprava Šomođske županije, na drugom je mjestu

Hrvatska samouprava Baranske županije (81) s iznosom od 3 689 226 forinti, a na trećem Hrvatska samouprava Zalske županije (69) s iznosom od 3 142 674 Ft.

Sedam je mjesnih samouprava koje su dobitile potporu veću od 2 milijuna forinti, od toga tri u Zalskoj županiji: Hrvatska samouprava Kerestura (97), Kaniče (94), Pustare (92), dvije u Bačko-kiškunskoj županiji: HS Dušnoka (91) i Gare (89), jedna u Jursko-mošonsko-šopronskoj: HS Koljnofa (91) i jedna u Baranji: HS Salante (90). Najmanje bodova dobitile su Hrvatske samouprave Senandrije (7 bodova, odnosno 165 928 forinti), Vajslova (9, odnosno 213 336 forinti). Tri hrvatske samouprave – HS Erčina, Unde i Bečehela – nisu uđovoljile uvjetima te nisu dobitile potporu.

Bačko-kiškunska županija

(županijska i 13 mjesnih samouprava)

Hrvatska samouprava Bačko-kiškunske županije

(projekt bodova: 61), dodijeljen iznos potpore: 2 778 306 Ft

Hrvatska samouprava Aljmaš

(projekt bodova: 55), dodijeljen iznos potpore: 1 303 720 Ft

Hrvatska samouprava Bikić

(novootvorena 2019.: 48): 1 137 792 Ft

Hrvatska samouprava Baja (75):

1 777 800 Ft

Hrvatska samouprava Čavolj (79):

1 872 616 Ft

Hrvatska samouprava Čikerija (43):

1 019 272 Ft

Hrvatska samouprava Dušnok (91):

2 157 064 Ft

Hrvatska samouprava Sentivan (36):

853 344 Ft

Hrvatska samouprava Santovo (48):

1 019 272 Ft

Hrvatska samouprava Baćin (43):

272 019 1 Ft

Hrvatska samouprava Gara (89):

2 109 656 Ft

Hrvatska samouprava Kalača (40):

948 160 Ft

Hrvatska samouprava Kaćmar (69):

1 635 576 Ft

Hrvatska samouprava Kečkemet (18):

426 672 Ft

Baranjska županija

(županijska i 33 mjesne samouprave)

Hrvatska samouprava Baranske županije (81): 3 689 226 Ft

Hrvatska samouprava Ranjoš/Aranyosgadány (38): 900 752 Ft

Hrvatska samouprava Bremen (27): 640 008 Ft

Hrvatska samouprava Birjan (68): 1 611 872 Ft

Hrvatska samouprava Harkanj (78): 1 848 912 Ft

Hrvatska samouprava (65): 1 540 760 Ft

Hrvatska samouprava Starin (53): 1 256 312 Ft

Hrvatska samouprava Katolj (70): 1 659 280 Ft

Hrvatska samouprava Pogan (73): 1 730 392 Ft

Hrvatska samouprava Šeljin (85): 2 014 840 Ft

Hrvatska samouprava Fok (79): 1 872 616 Ft

Hrvatska samouprava Križevci (59): 1 398 536 Ft

Hrvatska samouprava Martinci (77): 1 825 208 Ft

Legenda

CRVENO

najveći broj bodova i iznos unutar županije, odnosno potpora veća od 2 milijuna forinti

PLAVO

najmanji iznos unutar županije

ZELENO

upitno o kojim je samoupravama riječ jer piše samo Horvát Nemzetiségi Önkormányzat (1 Baranja i 1 Budimpešta)

LJUBIČASTO

nevaljane, nisu uđovoljile uvjetima i nisu dobitile potporu

Hrvatska samouprava Kašad (22):	521 488 Ft	Hrvatska samouprava Koljnof (91):	2 157 064 Ft
Hrvatska samouprava Komlov (27):	640 008 Ft	Hrvatska samouprava Stari Grad (74):	1 754 096 Ft
Hrvatska samouprava Mišljen (61):	1 445 944 Ft	Hrvatska samouprava Horpač (49):	1 161 496 Ft
Hrvatska samouprava Kukinj (50):	1 185 200 Ft	Hrvatska samouprava Šopron (63):	1 493 352 Ft
Hrvatska samouprava Lančug (34):	805 936 Ft	Hrvatska samouprava Unda (nevaljana)	
Hrvatska samouprava Lotar (33):	782 232 Ft		
Hrvatska samouprava Mohač (55):	1 303 720 Ft		
Hrvatska samouprava Kozar (84):	1 991 136 Ft	Peštanska županija	
Hrvatska samouprava Olas (69):	1 635 576 Ft	Hrvatska samouprava Andzabeg (65):	1 540 760 Ft
Hrvatska samouprava Pečuh (68):	1 611 872 Ft	Hrvatska samouprava Senandrija (7):	165 928 Ft
Hrvatska samouprava Udvar (63):	1 493 252 Ft	Hrvatska samouprava Tukulja (50):	1 185 200 Ft
Hrvatska samouprava Šikloš (64):	1 517 056 Ft		
Hrvatska samouprava Sajka (43):	1 019 272 Ft		
Hrvatska samouprava Salanta (90):	2 133 360 Ft	Šomođska županija	
Hrvatska samouprava Surdukinj (43):	1 019 272 Ft	(županijska i 12 mjesnih hrvatskih samouprava)	
Hrvatska samouprava SEMELJ (52):	1 232 608 Ft	Hrvatska samouprava Šomođske županije (100): 4 554 600 Ft	
Hrvatska samouprava Selurinc (52):	1 232 608 Ft	Hrvatska samouprava Barča (75):	1 777 800 Ft
Hrvatska samouprava Sigetvar (28):	663 712 Ft	Hrvatska samouprava Bojevo (52):	1 232 608 Ft
Hrvatska samouprava Sukid (34):	805 936 Ft	Hrvatska samouprava Daranj (50):	1 185 200 Ft
Hrvatska samouprava Vajslovo (9):	213 336 Ft	Hrvatska samouprava Tomašin (69):	1 635 576 Ft
Hrvatska samouprava Vršenda (82):	1 943 728 Ft	Hrvatska samouprava Heresznye (36):	853 344 Ft
		Hrvatska samouprava Kapošvar (25):	592 600 Ft
Budimpešta		Hrvatska samouprava Dombol (50):	1 185 200 Ft
(glavnogradska i 13 mjesnih samouprava)		Hrvatska samouprava Lukovišće (78):	1 848 912 Ft
Glavnogradска hrvatska samouprava		Hrvatska samouprava Nagyatád (39):	924 456 Ft
Budimpešte (54):		Hrvatska samouprava Potonja (54):	1 280 016 Ft
Hrvatska samouprava II. okrug (29):		Hrvatska samouprava Novo Selo (62):	1 469 648 Ft
XI. okrug – Novi Budim (42):		Hrvatska samouprava Vizvar (66):	1 564 464 Ft
XV. okrug (46):			
XVI. okrug (novoutemeljena 2019., 48):			
XVII. okrug (16):			
XII. okrug (22):		Tolnanska županija	
XXII. okrug (36):		Hrvatska samouprava Dombovar (49):	1 161 496 Ft
Hrvatska samouprava Čepelj			
(novoutemeljena 2019., 48):			
Hrvatska samouprava Erzsébetváros (54):		Željezna županija	
Hrvatska samouprava (34):		(županijska i 11 mjesnih hrvatskih samouprava)	
Hrvatska samouprava Mala Pešta (25):		Hrvatska samouprava Željezne županije (48):	2 186 208 Ft
Hrvatska samouprava Kőbánya (53):		Hrvatska samouprava Bika (15):	355 560 Ft
Hrvatska samouprava Lipótváros (48):		Hrvatska samouprava Čepreg (23):	545 192 Ft
Hrvatska samouprava Stari Budim – Bekašmeđer		Hrvatska samouprava Gornji Četar (84):	1 991 136 Ft
(novoutemeljena 2019., 48):		Hrvatska samouprava Hrvatski Židan (87):	2 062 248 Ft
XIII. okrug (17):		Hrvatska samouprava Olmod (84):	1 991 136 Ft
Hrvatska samouprava Zugló (45):		Hrvatska samouprava Prisika (80):	1 896 320 Ft
		Hrvatska samouprava Petrovo Selo (84):	1 991 136 Ft
		Hrvatska samouprava Hrvatske Šice (65):	1 540 760 Ft
		Hrvatska samouprava Kiseg (45):	1 066 680 Ft
		Hrvatska samouprava Narda (82):	1 943 728 Ft
		Hrvatska samouprava Sambotel (37):	877 048 Ft
Čongardsko-čanadska županija			
Hrvatska samouprava Segedin (30):		Zalska županija	
		(županijska i 11 mjesnih hrvatskih samouprava)	
Fejerska županija		Hrvatska samouprava Zalske županije (69):	3 142 674 Ft
Hrvatska samouprava Dunaújváros (63):		Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“	
Hrvatska samouprava Erčin (nevaljana)		Serdahel (51):	1 208 904 Ft
Hrvatska samouprava Biograd (61):		Hrvatska samouprava Bečehel (nevaljana)	
Jursko-mošonsko-šopronska županija		Hrvatska samouprava Kerestur (97):	2 299 288 Ft
(županijska i 9 mjesnih hrvatskih samouprava)		Hrvatska samouprava Letinja (80):	1 896 320 Ft
Hrvatska samouprava		Hrvatska samouprava Sepetnek (49):	1 161 496 Ft
Jursko-mošonsko-šopronske županije (51):		Hrvatska samouprava Fićehaz (48):	1 137 792 Ft
Hrvatska samouprava Bizonja (30):		Hrvatska samouprava Mlinarci (80):	1 896 320 Ft
Hrvatska samouprava Umok (57):		Hrvatska samouprava Kaniža (94):	2 228 176 Ft
Hrvatska samouprava Vedešin (43):		Hrvatska samouprava Petriventje (79):	1 872 616 Ft
Hrvatska samouprava Kimla (67):		Hrvatska samouprava Pustara (92):	2 180 768 Ft
		Hrvatska samouprava Sumarton (27):	640 008 Ft

Pripremio: Stipan Balatinac

Racki Duhovi u Dušnoku

Ove godine već 29. put organizirana je dvodnevna tradicionalna manifestacija u Dušnoku pod imenom Racki Duhovi. Hrvatska samouprava Dušnoka pozvala je među ostalima istaknute osobe i predsjednike hrvatskih samouprava u Bačkoj.

Nakon primanja gostiju u Vodnom turističkom centru, koji se nalazi na obali Voša u prekrasnom prirodnom okruženju, nazočni su sudje-lovali i na kulturnom programu festivala. Festival se održao u Parku za rekreaciju i odmor Bara. Nazočni su imali mogućnost sudjelovati na više programa: primjerice na sportskom programu za odrasle, u više vrsta igara, natjecanjima za djecu, koncertima za djecu i za odrasle, zajedničkom druženju. Nakon kulturnog programa i koncerta slijedio je bal. Svirao je orkestar „Zabavna industrija“. Voditelj je orkestra ujedno predsjednik Hrvatske samouprave Dušnoka David Pozsonyi.

Na početku kulturnog programa načelnik sela István Mindszenti posebno je pozdravio glasnogovornika Hrvata u Parlamentu Jozu Solgu, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana, zamjenicu predsjednika Hrvatske državne samouprave Angelu Šokac Marković, zamjenika predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnolda Barića i sve nazočne Hrvate.

U kulturnom programu među ostalim nastupio je hrvatski zbor „Dušenici“ (voditeljica zbora Silvija Varga), na harmonici je svirao János Balog, a plesna grupa „Biser“ otplesala je racki svatovac (koreografija Józsefa Szávaija). Voditeljica je plesne skupine Eva Tamasko.

Dušnočanima je bilo dragو što su se u tako lijepom broju odažvali gosti iz hrvatskih institucija i nadaju se da će se to druženje nastaviti i ubuduće.

Eszter Bogárdi

Foto: Ildikó Vosa Szögyi i Attila Kiss

Pjevački zbor „Dušenici“ u pratnji Jánosa Baloga

Racki svatovac

KUD „Biser“ izveo je racki svatovac

Mnoštvo Dušnočana i njihovih gostiju prati program

Gosti i domaćini

Jubilarna večer

U organizaciji Hrvatske samouprave Harkanja u harkanjskom Domu kulture 29. travnja priređena je proslava 20. jubilarne godine Mješovitog pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata. U svečanom programu sudjelovali su slavljenici, salantski KUD „Marica“, martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“, pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ i kukinjski KUD „Ladislav Matušek“.

Brojni su se uzvanici odazvali pozivu slavljenika. Evocirale su se uspomene na pozornici i dane su zahvale svima koji su u proteklim godinama pomagali Mješoviti pjevački zbor.

Kako je te večeri naglasila voditeljica programa Renata Balatinac, „Mješoviti pjevački zbor Harkanja osnovan je 2003. godine na inicijativu gospođe Eve Filaković s ciljem njegovanja i širenja narodnih pjesama te običaja Hrvata koji žive u Harkanju. Zbor se upravo zbog toga i zove Mješoviti pjevački zbor. Među članovima u najvećem se broju nalaze podravski Hrvati iz Martinaca i Starina, ali ima tu i nekoliko Šokaca iz Kaštada, Semartina i Vršenđe, bošnjačkih Hrvatica iz Salante te simpatizera koji vole našu hrvatsku kulturu. Zbor trenutačno broji 25 aktivnih članova. Na repertoaru uglavnom ima podravske narodne pjesme. Tijekom ovih 20 godina proširoj mu se repertoar šokačkim i novokomponiranim pjesmama iz Hrvatske odnosno crkvenim pjesmama. Zbor redovito pjeva na hrvatskim misama koje se održavaju svaki mjesec u Harkanju. Redovito sudjeluje na susretima crkvenih zborova. Iza sebe ima bezbroj vrlo zapuženih i uspješnih nastupa uz pratnju svirača koji su rodom iz Podravine i Udvara. Godine 2019. Hrvatska narodnosna samouprava Baranjske županije dodijelila im je nagradu ‘Za baranjske Hrvate’.“

Na pozornici su se redali čestitari – glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, gradonačelnik Harkanja Tamás Endre Baksai, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, generalni konzul Drago Horvat i bivši gradonačelnik Belišća Zvonko Borić.

Voditeljica zbara i dopredsjednica Hrvatske samouprave Harkanja Đurđa Geošić Radosnai te predsjednica Hrvatske samouprave Harkanja Žuža Gregeš zahvalile su svima koji su proteklih godina pomagali rad zbara, svim članovima zbara na dugogodišnjem entuzijazmu i trudu, svircima na pratnji i prijateljima s kojima su te večeri slavili dvadesetu godišnjicu kontinuirana rada. Prigodnim su poklonom posebno zahvalili Evi Filaković, koja im je pomogla pri osnivanju zbara, najstarijem članu Stipi Oršokiću, županu dekanu Ladislavu Ronti, kantorici i članici zbara Anici Posavac te Renati Balatinac, koja prati rad Zbara i izvješće o njemu. Đurđa Geošić Radosnai u svojem se govoru sjetila onih koji te večeri zbog bolesti nisu mogli biti sa Zborom, a posebice članova koji su preminuli – Ane Agatić, Age Pavleković, Marte Gergić i Rožike Serenči.

Voditeljica zbara Đurđa Geošić Radosnai

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga izriče čestitke

Čestitke i dobre želje uz poklone poželjeli su im i predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, dopredsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić, voditeljica KUD-a „Marica“ Judit Szajkó, voditeljica Ženskog pjevačkog zbara „Korjeni“ Kristina Gregeš Pandur i voditeljica Zbara „August Šenoa“ Marija Bošnjak.

Branka Pavić Blažetin

Portret mjesta Čikerije i bunjevačkohrvatske zajednice

Hrvatska samouprava ugostila Pečuško hrvatsko kazalište

Nakon bunjevačkog prela, najveće godišnje priredbe bunjevačkih Hrvata, Hrvatska samouprava Čikerije potkraj travnja ugostila je Hrvatsko kazalište Pečuh koje je izvelo predstavu *Tri put Bog pomaže*. Četrdesetak mještana i gostiju iz Kaćmara i obližnjeg Aljmaša moglo je uživati u šaljivoj predstavi i živoj hrvatskoj riječi.

Čikerija je malo naselje istočno od Aljmaša s osamstotinjak stanovnika i najmanje bačko naselje u kojem postoji hrvatska samouprava. Jedna je to od sedam bačkih hrvatskih samouprava koje su utemeljene 1994. godine na prvim izborima za narodnosne samouprave koja djeluje i danas.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Čikeriji se pripadnicima hrvatske narodnosti izjasnilo 106 osoba, a svega je dva desetak njih reklo da im je hrvatski materinski jezik. Na posljednjim izborima 2019. godine na birački popis Hrvata upisano je njih 65. Naselje je dobilo ime po potoku Csikér. Selo je do 1920. pripadalo Subotici, a od 1922. razdvojeno je na Gornju Čikeriju u Mađarskoj i Donju Čikeriju u Srbiji (danasa pripada Donjem Tavankutu). Otada, odnosno od 1924., samostalno je naselje, a od 1929. godine naziva se Čikerijom. Katolička crkva sagrađena je 1928., a posvećena 1929. u čast svetom Kralju Stjepanu.

Nažalost, danas u selu nema nastave hrvatskog jezika, a s radom je prestala i mjesna škola, što bitno otežava odgoj pomlatka, a tako i budućnost. Jedino se još u vrtiću djeca mogu upoznati s hrvatskim plesovima, izrekama i pjesmicama. U župnoj crkvi odavno nema ni mise ni vjerskog života na hrvatskom jeziku, a postojjanost bunjevačkih Hrvata čuvaju još

samo stari križevi krajputaši. Jedan je postavljen na sjevernom dijelu naselja s natpisom: „NA SLAVU BOŽJU / PODIGLI SU / STIPAN DJUKIĆ / I SUPRUGA / KATA VUKOVIĆ / 1937.”, drugi ispred župne crkve: „OVAJ SVETI KRIŽ / UZDIGLI SU NA VEĆU / SLAVU BOŽJU / MARKO DJUKIĆ / I ŽENA / MARIJA ŠARČEVIĆ / GOD. 1925.”, dok je treći ispred zgrade mjesnog vrtića i obnovljen je 2020. godine, a na njemu stoji: „U SLAVU BOŽJU PODIŽE / KATICA BIBIĆ / 1916.”. Nadalje, ističe se spomen-ploča iz 1987. koja je postavljena u povodu obilježavanja 300. obljetnice dolaska bunjevačkih Hrvata (danasa se nalazi u predvorju mjesnog Doma kulture) te grb naselja s malim grbovima, među kojima je i grb bunjevačkih Hrvata, koji upućuju na prepoznatljivost tronacionalnog naselja.

U naselju od 1984. djeluje KUD „Rokoko”, koji sljedeće godine spremi obilježiti 40. obljetnicu postojanja. U mnogome je zaslužan za očuvanje tradicije i identiteta u proteklim desetljećima bivši dugogodišnji voditelj KUD-a „Rokoko” i prvi predsjednik hrvatske samouprave u više mandata pokojni Miloš Pijuković.

Malobrojna zajednica bunjevačkih Hrvata, ali ne i najmanja po broju Hrvata u Bačkoj, nastoji očuvati svoj identitet i tradiciju, posebno materinski jezik, a o tome se najviše brine tamošnja hrvatska samouprava koja je potkraj travnja ugostila Hrvatsko kazalište Pečuh koje je izvelo predstavu *Tri put Bog pomaže*. U mjesnom Domu kulture okupilo se četrdesetak bunjevačkih Hrvata iz Čikerije i gostiju iz obližnjih naselja, Aljmaša i Kaćmara, koji su uistinu mogli uživati u šaljivoj komediji i živoj hrvatskoj riječi.

Krista Kujundžić, koja je od 1995. do posljednjih izbora 2019. godine bila i zastupnica Hrvatske samouprave Čikerija, do danas redovito posjećuje hrvatske priredbe, a zatekli smo je na predstavi Hrvatskog kazališta. Ne skrivajući radost i oduševljenje, uz ostalo nam je kazala kako je opet bio doživljaj gledati predstavu na hrvatskom jeziku, a uz to bilo je i pjesme i svirke, pa je bilo vrlo zabavno. Iako ih je bilo manje, ipak su se okupili u lijepom broju, a

osim iz Čikerije došli su i gosti iz okolnih naselja. Jedino žali što stariji više ne mogu doći. „Čikerija je mala, ali naše je gospodarstvo veliko”, kazala nam je teta Krista i uz to dodala: „Ako drugi i neće, nadam se da će se bunjevačko prelo očuvati još barem nekoliko godina. Najviše me boli da više nemamo školu, a s time ni djece koja bi se mogla okupiti i uključiti u naš rad. Mnogi u selu kažu kako je s ukidanjem škole, odlaskom djece, otišlo sve. Iako ih KUD ‘Rokoko’ pokušava okupiti, bez škole to je jako teško. Bunjevačke običaje, igre i pjesme uče još samo u mjesnom vrtiću.”

Tom prigodom predsjednik Richard Aklán upoznao nas je s radom i planovima Hrvatske samouprave. Kako nam je uz ostalo kazao, od 2019. godine obnaša dužnost predsjednika, što je za njega još uvijek velik izazov jer ne govori hrvatski, ali – kako sam ističe – od svoje sedme

Foto: FunuQ

Trenutak za pjesmu

Veseli se pismo moja...

(ulomak)

**Veseli se pismo moja
Ti ćeš zavičaju
U bogatu lipu Bačku
Bunjevačkom kraju.**

**Iz dubokog sinka tamo
Budi rod moj, budi
I kaži mu tu je vrime
Da budemo ljudi.**

**Sa obzorja bunjevačkog
Rastiraj oblake,
Da za njima uživamo
Veselije danke...**

Ante Evetović Miroljub

Foto: Nada Sudarević

Foto: FunuQ

godine pleše, dugogodišnji je član KUD-a, a već je godinama i voditelj bunjevačkog KUD-a „Rokoko“. Pri tome najveću pomoć dobiva od svojih suradnika te od starijih ljudi. Prema njegovim riječima Hrvatska samouprava i KUD „Rokoko“ najvažnijim smatraju održavanje i očuvanje mjesnih vrijednosti, posebno kulture, običaja i, koliko je moguće, materinskog jezika mjesne bunjevačkohrvatske zajednice. Stoga za starije naraštaje organiziraju hodočašća, bunjevačko prelo ili zovu u goste Hrvatsko kazalište Pečuh, a za djecu i mlade barem jedanput godišnje organiziraju bunjevačkohrvatske plesačnice i kambove. Prošle godine u suradnji s Kulturnim centrom bačkih Hrvata organizirali su Prvi hrvatski kulturni i gastronomski festival u Čikiriji s oko 200 sudionika i posjetitelja.

Budući da u mjestu više nema škole, dječju plesnu skupinu teško mogu okupiti, a ako ih i mogu, teško ih je zadržati pa im najviše nedostaje pomladak za budućnost. Nakon nekoliko godina pandemije ove su godine ponovno uspjeli organizirati tradicionalno bunjevačko veliko prelo, okupiti djecu, mlade i starije. Uz prigodni program vrtićara, dječje i odrasle plesne

skupine „Rokoko“ goste je zabavljao poznati subotički tamburaški sastav „Hajo“.

„Vjerujem da ćemo sad ponovno uspjeti organizirati plesnu skupinu kako bismo sljedeće godine dostoјno mogli proslaviti četadesetu obljetnicu KUD-a ‘Rokoko’. Nastojimo sudjelovati i na svim mjesnim priredbama. Isto tako i mi organiziramo neke naše priredbe – narodnosni dan, plesačice i drugo. Nažalost, moja je generacija već napustila Čikiriju. Radi posla je otišla trbuhom za kruhom. Mislim da je vrlo važno okupiti mlade u okviru KUD-a jer, kako smo članovi plesnog društva, nismo se ni mi izgubili. Važno je pripadati jednoj zajednici kako bismo opstali i u budućnosti“, naglasio je predsjednik Richard Aklán. Kako nam je još kazao, dosad su usko surađivali s mjesnom samoupravom naselja i s njemačkom narodnosnom samoupravom, zajedno su organizirali razne priredbe. Sljedeće će godine Čikirija proslaviti

stotu godišnjicu samostalnog naselja. Iako su im proračunska novčana sredstva skromna, nastojat će se priključiti pozivanjem u goste nekog od naših orkestara ili kulturnog društva, ili možda i oni nastupiti, ali u svakom slučaju dat će svoj doprinos organizaciji zajedničkim kuhanjem i/ili organiziranjem jedne plesačnice.

Među planovima najavljuje kako će za djecu organizirati, ako drugo i ne, jedan mjesni plesni kamp. Uvježbat će s njima novu koreografiju, upoznat će ih s nekim narodnim običajima, možda samo s jednostavnim runjenjem kukuruza, ali i to bi moglo biti zanimljivo. Ako budu u mogućnosti, plesna zanimanja i upoznavanje s običajima obogatit će i jednim malim izletom. Razmišljaju i o hodočašću, ali još nisu odlučili kamo, a u skladu s mogućnostima planiraju i organiziranje jednog jesenskog narodnosnog dana. Isto tako krajem godine žele nastaviti tradiciju koju su zbog pandemije morali prekinuti, a to je božićna svečanost za mlade i stare uz glazbu i tradicijska jela.

Razgovarali smo i o prošlogodišnjem posisu stanovništva te mjesnim izborima za narodnosne samouprave sljedeće godine.

„Mislim da s rezultatima popisa stanovništva neće biti problema jer smo nastojali biti u kontaktu s pripadnicima mjesne bunjevačkohrvatske zajednice. Više smo puta i razgovarali s njima, išli od kuće do kuće, te smo ih svaki put pozvali na izjašnjavanje. Članovi su samouprave još Zita Ostrogonac Cvetković i Gabriela Đukić i one su puno radile na tome. Iako ne znamo što nam donosi budućnost, vjerujem da će i izbori biti uspješni te će svakako netko od nas nastaviti s radom u mjesnoj hrvatskoj samoupravi“, zaključuje predsjednik Richard Aklán.

S. B.

Bogatstvo...

Dječja plesna skupina „Rokoko“ iz Čikirije

Obilježen Dan pedagoga u HOŠIG-u

Dan pedagoga obilježen je 6. lipnja i u HOŠIG-u. HOŠIG-ove pedagoze prigodnim programom u školskoj zbornici pozdravili su učenici iz škole i zastupnici Hrvatske samouprave Budimpešte.

Ravnateljica škole Ana Gojtan istaknula je marljivost, kreativnost i opredijeljenost svojih kolega za posao kojim grade znanje i prenose vrijednosti na svoje učenike iz godine u godinu. Uz to je spomenula i važnost hrvatske škole kao „utvrde hrvatskog jezika i kulture u glavnome gradu Mađarske“. Gojtan je naglasila važnosti slike u teškim vremenima i izrazila nadu da će moći odgovoriti na sve izazove.

Predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i zastupnica Eva Išpanović poklonili su učiteljima tortu kao znak zahvalnosti. Naglasivši tridesetogodišnji ustrajni rad HOŠIG-a, Đurić je pohvalio kvalitetu obrazovnog programa koju škola nudi te je zahvalio učiteljima i profesorima na njegovanju tradicije i posvećenosti radu.

Predsjednica aktiva hrvatskog jezika Marija Šajnović i učenici dramskog kružoka iz 9. razreda pripremili su prigodan recital na hrvatskom i mađarskom jeziku. Zatim je sli-

jedio glazbeni program HOŠIG-ovih učenika pod vodstvom profesora glazbenog odgoja Bálinta Horvata.

D. O.

Uspjesi i aktivnosti Hrvatske izvorne grupe

Na Trgu Béke trinaestog budimpeštanskog okruga 27. i 28. svibnja održan je niz programa kojima se obilježavao 85. rođendan toga okruga. U sklopu proslave 27. svibnja održan je i Narodnosni festival na kojem je sudjelovalo jedanaest narodnosnih zajednica – među njima i Hrvati koji su predstavili dio svoje kulture i tradicije. Organizatori događanja bile su narodnosne samouprave koje djeluju u okrugu, pa tako i Hrvatska samouprava XIII. okruga na čelu s Jelicom Pašić Drajkó, gradskna samouprava okruga te komunalno poduzeće XIII. okruga.

Izložbe, sajam rukotvorina, programi na otvorenoj pozornici s bogatom ponudom i slikom narodnosnih zajednica. Hrvate je na pozornici predstavljala Plesna skupina „Igraj kolo“ iz Andzabega s koreografijom bunjevačkih i pomurskih plesova.

Među šatorima narodnosnih zajednica pod pokroviteljstvom Hrvatske samouprave XIII. okruga posjetitelji su mogli razgledati izdanja Neprofitnog poduzeća za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica“: knjige za djecu i odrasle, od edukativnih do znanstvenih izdanja. Osim knjiga bile su izložene i lutke odjevene u narodne nošnje hrvatskih subetičkih skupina u Mađarskoj.

Ovaj Narodnosni festival ne samo da je pružio platformu za predstavljanje kulturne baštine i tradicije različitih manjinskih zajednica nego je i promovirao međusobno razumijevanje, dijalog i poštovanje različitosti. Gradonačelnik XIII. okruga József Tóth bio je glavni pokrovitelj događanja promovirajući i na taj način kulturnu raznolikost XIII. okruga.

D. O.

Obnovljena „Selska hiža” u Bizonji

Bio je to velik dan za Bizonju u Madjarskoj. Svetačno su otvorili i blagoslovili „Seosku hižu”, to je muzej – seoski stan s pohištвom i alati kako je nekada bilo.

Seoska samouprava Bizonje na tromedji s Austrijom i Slovačkom 29. aprila je pozvala na svetačnu predaju i blagosavljanje „Seljske hiže” u ulici ka iz susjednoga Štrosa pelja u selo.

Svetačni program je počeo u 15 uri otpodne s polaganjem vijenaca na grobu obitelji Jive i Marije Wurcz, ka je bila vlasnik toga maloga seljačkoga stana u Bizonji, ki je sada obnovljen i pretvoren u muzej. Na dvoru ovoga nekadašnjega Wurczovoga stanja u 15:30 su priredili različne štacije za narodne igre za dicu, nadalje sajam s različnim tiskanicama i drugimi dugovanji, pleteњe košar i drugo.

Uz nazočnost i prigodni govor načelnice Bizonje Erike Márkus sin sela duhovnik mons. Joško Drobilić je blagoslovio ovu „Selsku hižu” uz nazočnost hrvatskih gostov i iz susjedne Slovačke i Austrije.

Hrvatska glazba, madjarski govor

Na velikoj pozornici postavljene u stražnom dijelu nekadašnjega seljačkoga dvora velikomu broju gostov obrnuo se je u svetačnom govoru župan Jursko-mošonsko-šopronske županije Sándor Széles kao i ravnatelj muzeja u Starom Gradu Tamás Czuppon, a takaj i načelnica Bizonje Erika Márkus.

Pokidob u Bizonji prepostavljaju da ionako svi znaju državni madjarski jezik, očigledno nisu držali za potrebno da se publiki obrati i na hrvatskom jeziku odnosno da daju barem kratak prijevod tih očigledno vrlo zanimljivih i važnih govorov spomenutih trih ličnosti.

„Selska hiža” u starom seljačkom hrvatskom stanu

Župan Jursko-mošonsko-šopronske županije Sándor Széles

Dica s mjesnim jačkarnim zborom „Jorgovan” i bizonjskim tamburaši

Slijedio je pak folklorno-muzički program pri kom su dica seoske čuvarnice prikazala brojne dijele igre na hrvatskom jeziku, a potom su skupa nastupila jur zrelja dica s mjesnim jačkarnim zborom „Jorgovan” i bizonjskim tamburaši.

Po postavljanju „majpama” (majuškoga driva) slijedila je pak završna fešta s petroviskim „Pinka-bandom”.

Ov seoski muzej u starom seljačkom stanu ima tradicionalnu najprnu hižu, a uza to kuhinju/vežu. Onda jur slijedi gospodarstveni trakt s kosnom i hajnsicom i stepenicama na pod pak na kraju štale.

Vrlo lijepo i zanimljivo su naredili ov muzej, ovu „Seljsku hižu”, u koj kažu starodavni način života u hrvatskoj zajednici i s tipičnom hrvatskom pratežom na Hati a naravno i vjerskim štivom, tj. molitveniki još iz časa Mihovila Nakovića i Ivana Čukovića.

Uz ormare, postelje i posteljinu se u ovoj hiži moru najti i druge tkanine i platna za svakodnevnu upotrebu, a veža s tipičnim zidanim šporetom upotpunjuje pogled na stare čase na selu i u ovoj hrvatskoj obitelji.

Vrlo zanimljivo, a pred svim i znalački uredjeno su brojni alati iz starih, skoro jur pozabljenih časov, ki su bili svakidanji i neophodno potribni za žitak: kante, naćve, lonci, klišće, bataci, komoti, hami, lanci itd. Još i lastavičino gnjazdo na tramu u štali dava autentični pogled na stare čase, kada je bilo još ovakovih štalova a kada je bilo još i lastavic.

Ovom prigodom Bizonja je izdala i brošuru na madjarskom jeziku *A Bezenyei Horvát Tájház – Wurcz ház története*, čiji je autor sin sela i povjesničar Balázs Martinčić.

Petar Tyran

Trojaki u đudskom svetištu

Kako Hrvati vole hodočastiti u đudsko marijansko svetište, svjedoći njihova povijest – razdvojeni trianonskim granicama okupljali su se u svetištu te slavili Majku Božju i u najtežim vremenima. Poznato je kako bošnjački Hrvati hodočaste u Đud na blagdan Svetog Trojstva, a podravski Hrvati na Trojake (Duhove). U Đud su hodočastili u velikom broju i bajske te mohačke Hrvati na Malu i Veliku Gospu te druge blagdane, a o santovačkim Hrvatima da i ne govorimo. „Ove se godine jedva skupilo ljudi za jedan autobus iz Podравine, a bilo je vremena kad ni tri nisu bila dovoljna”, reče mi vjernica iz Martinaca. Svetište je predilo svetu misu koju je služio velečasni József Lankó za vjernike iz Martinaca i druge koji su došli na prvi dan Duhova (28. svibnja). Na drugi dan Duhova (29. svibnja) svetu misu u devet sati služio je martinački župnik Ilija Ćuzdi, a orguljala je i pjevanje predvodila martinačka kantorica Ana Šimara Gujaš. Vjernike martinačke i šeljinske župe pratili su njihovi svećenici Ilija Ćuzdi i Joso Egri. Joso Egri služio je svetu misu u deset sati na

mađarskom jeziku, a na misi su sudjelovali i vjernici šikloške župe. Poslije mise bila je procesija, a potom litanija i blagoslov milosnih predmeta.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Eva Borbaš Janković

26. Smotra folklora u Starogradačkom Marofu

U organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Podravka“ iz Starogradačkog Marofa 3. lipnja u novom društvenom domu održana je 26. smotra folklora u tome mjestu u Hrvatskoj. Organizatori su na smotru pozvali i Ženski pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca i svirce iz Martinaca koji su se uz nastup na Smotri pobrinuli i za dobro raspoloženje do sitnih noćnih sati, kazuje nam voditeljica zbora „Korjeni“ Kristina Gregeš Pandur.

Smotra je održana na Vidovo u okviru brojnih programa kojima se početkom lipnja obilježavanju Dani Općine Pitomača. Svojim nastupom smotru su otvorili domaćini, KUD „Podravka“ i njihovi tamburaši spletom pjesama i kola svojega sela.

Slijedili su brojni razigrani i vrlo raspjevani gosti: KUD „Graničar“ Okrugljača, Udruga žena Dinjevac, ŽP „Korjeni“ Martinci (Mađarska), KUD „Seljačka sloga“ Stara Brezovica i KUD Šandrovac.

Sretna je i zadovoljna i predsjednica Kulturno-umjetničkog društva „Podravka“ Željkica Mihoković. „Drago mi je da smo održali ovu 26. smotru folklora i to ovdje kod nas u novom društvenom domu. Radosni smo i sretni da je dom konačno u funkciji i da možemo nastaviti naše smotre i druženja, nadam se, što duže. Zahvaljujem svima koji su došli jer je ovo veselje koje nas veže i ljubav prema folkloru nešto neprocjenjivo. Nadam se da ćemo još barem toliko poživjeti i čuvati našu tradiciju i običaje“, rekla je Željkica Mihoković, a prenosi portal icv.hr.

Branka Pavić Blažetin

Foto: I. Barčan

LUKOVIŠĆE – Hrvatska narodnosna samouprava Lukovišća 1. srpnja organizira Dan Hrvata. Nakon dvojezične svete mise u lukoviškoj crkvi s početkom u 15 sati slijedi svečana predaja Doma zdravlja uz pozdravne govore. Zatim slijedi povorka do Križa u Ulici Petőfi. Sudionici folklornog programa bit će Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja, barčanski KUD „Podravina“, lukoviški KUD „Drava“, TS „Misija“, mališani iz mjesnog vrtića i škole. Nakon toga bit će blagoslov Križa te zajedničko kolo pred mjesnom crkvom. Program se ostvaruje uz potporu mjesne samouprave Lukovišća, Hrvatske samouprave Lukovišća, Hrvatske samouprave Šomođske županije te Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“.

STARIN – Načelnik Starina Balaž Matoric agilno traži i iznalaže načine kojima se može poboljšati život stanovnika Starina i razvijati seoska zajednica. Selo je okruženo šumama i vodama, u prekrasnoj prirodi pravi je mamac za sve one koji su željni mira i prirodnih ljepota s velikim potencijalom za razvoj seoskog turizma. Takva su i ostala podravska sela u kojima žive Hrvati. Tako su nedavno, 24. svibnja, u Drávaszabolcsu vođeni razgovori sa suradnicima Nacionalnog parka Dunav – Drava i načelnicima naselja uz Dravu kako bi se razmijenila iskustva i uskladili mogući planovi i zamisli za razvoj aktivnog turizma.

Mala stranica

Dan hrvatske kulture u Boršti

Svi sudionici Dana hrvatske kulture

U Osnovnoj školi „István Fekete” u sklopu Dana hrvatske kulture 23. svibnja družili su se učenici hrvatskih osnovnih škola i partnerskih ustanova iz Republike Hrvatske – iz Draškovca i Domašinca. Cilj je programa iz godine u godinu predstavljanje učenika osnovnih škola u kojima se uči hrvatski jezik i njeguje hrvatska kultura odnosno druženje s vršnjacima. Sve sudionike programa pozdravila je ravnateljica boršanske ustanove Helén Bedő te zahvalila učenicima i njihovim nastavnicima što su Dan hrvatske kulture obogatili sa sadržajnim hrvatskim programima.

Boršanska osnovna škola, otkad je prešla na program hrvatskih narodnosnih škola s predmetnom nastavom hrvatskog jezika, potražila je veze s hrvatskim pomurskim i gradičanskim školama te

osnovnim školama iz Hrvatske kako bi one s više iskustava pomogle pri učenju jezika i njegovaju kulturu. Odonda se obilježava Dan hrvatske kulture na koji uvijek stižu učenici iz partnerskih škola. U boršanskoj ustanovi hrvatski jezik poučavaju dva nastavnika koji veliku pozornost posvećuju njegovaju hrvatske kulture. Na Danu hrvatske kulture učenici iz Osnovne škole „István Fekete“ (Borša), Hrvatske osnovne škole „Nikola Zrinski“ (Kerestur), Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski“ (Serdahel), Hrvatskog dječeg vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“ (Sambotel), Osnovne škole „Draškovec“ i Područne osnovne škole Florijana Andrašeca u Domašincu predstavili su se hrvatskim recitacijama, igrama, pjesmom i plesom, a nakon programa družili su se uz domjenak.

Beta

Uspješni stolnotenisaci keresturske škole

Keresturska Osnovna škola „Nikola Zrinski“ posvećuje posebnu pozornost sportu. Škola u suradnji s mjesnom hrvatskom samoupravom i Udrugom „Zrinski kadeti“ priređuje niz sportskih natjecanja, utrka i turnira. Osim toga u ustanovi se redovito održavaju treninzi trčanja, nogomet i stolnog tenisa. Sreća što u školi radi učiteljica, nekadašnja profesionalna stolnotenisica Maria Bizó, koja svoje stručno znanje prenosi i na učenike keresturske škole. Sportu pogoduje i moderna sportska dvorana u kojoj se treninzi mogu održati i kad su nepovoljne vremenske prilike. Keresturski učenici (kao i prijašnjih godina) i ove su godine dospjeli na vrh u stolnom tenisu. Sudjelovali su na Državnoj olimpijadi, a na Županijskoj stolnoteniskom kupu za juniore u Velikoj Kaniži ostvarili su lijepo rezultate. U kategoriji desetogodišnjih djevojaka 2. mjesto osvojila je Mira Vargovics, a 3. mjesto Flóra Andrasek i Enikő Sánta. U kategoriji za jedanaestogodišnje djevojke 1.

mjesto osvojila je Dorina Czippán, a u kategoriji za jedanaestogodišnje dječake 3. mjesto osvojio je Ákos Pávlícz.

Beta

Keresturski stolnotenisaci

Hrvatski dan u Mlinarcima

U organizaciji Hrvatske samouprave Mlinaraca i Udruge za razvoj zajednice u Mlinarcima 20. svibnja priređen je Hrvatski dan na kojem su sudjelovali Hrvati s obiju strana Mure kako bi slavili prijateljstvo i jačali osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu. Priredbu su sa svojom nazočnošću uveličali počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Atila Kos, izaslanik izvanrednog i opunomoćenog veleposlanika Republike Hrvatske dr. sc. Mladena Andrića, zastupnik u Mađarskom parlamentu Péter Cseresnyés, dopredsjednik Skupštine Zalske županije Csaba Bene, župan Međimurske županije Matija Posavec, voditeljica Kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak-Matola, župnici iz Goričana i Serdahela Josip Drvoderić i István Marton te načelnici i predstavnici hrvatskih samouprava okolnih mjesta. U sklopu programa otkriveno je umjetničko djelo „Kajkavska ruža“, što je motiv pomurskih Hrvata. Održana je i dvojezična sveta misa, kulturni program pod naslovom „Traži se zvijezda Pomurja“ te koncert hrvatskog sastava Gazde.

Hrvatska samouprava Mlinaraca prošle se godine odlučila za obilježavanje Hrvatskog dana s kojim želi posebnu pozornost posvetiti hrvatskom jeziku i kulturi, a tog dana doista je tako i bilo. U mjesnoj crkvi Kraljice Sвете Krunice dvojezičnu misu predvodili su mjesni župnik István Marton i župnik iz Goričana Josip Drvoderić uz hrvatske i mađarske molitve i pjesme. Mlinarce su preplavili djeca i odrasli u pomurskoj narodnoj nošnji. Pjevačice ženskog pjevačkog zabora iz Mlinaraca posebno su bile ponosne na novu narodnu nošnju koju su dale sašti uz materijalnu potporu Međimurske županije. Predsjednica Hrvatske samouprave Mlinaraca Zsuzsana Kotnyek posebno je zahvalila na pomoći koju je pružila Međimurska županija te je obećala da će biti često odjeveni u nju na hrvatskim i drugim kulturnim manifestacijama. Župan Međimurske županije Matija Posavec prenio je tople pozdrave Međimuraca koji s otvorenim srcem pružaju ruku suradnje i možda su veseliji što mogu pomoći kad ta pomoć itekako ima rezultate. U vezi sa suradnjom Međimuraca i pomurskih Hrvata za naš tjednik župan je izjavio: „Dobra suradnja s Međimurskom županjom uvijek će naići na potporu. Mi dijelimo iste vrijednosti, njegujemo istu kulturu, poštujemo istu baštinu i čuvamo identitet koji je najsnažniji alat. Zajedno promoviramo naše vrijednosti, potencijale i dragi mi je što su to prihvatali pomurski Hrvati i shvatili da nas rijeka Mura može samo spajati i vezati“, rekao je župan te dodao da je u interesu Međimurske županije da se hrvatski jezik uči u Pomurju i da je županija spremna ponuditi veliku pomoć i suradnju na tom polju. Počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Atila Kos također je uputio zahvale županu na svestranoj pomoći koju Međimurci pružaju pomurskim Hrvatima u očuvanju identiteta. Uoči dana mjesna hrvatska samouprava dala je izraditi umjetnički rad „Kajkavska ruža“ (mještanin Štef

Ženski pjevački zbor Mlinaraca u novoj narodnoj nošnji

Vuk izradio ga je od željeza) na pročelje doma kulture, koji simbolizira nazočnost hrvatske kulture i hrvatske zajednice u naselju. Bogat kulturni program Hrvatskog dana započeo je pjesmom „Kajkavska ruža“ Jolanke Tišler koju je recitirala učiteljica Katica Lukáč-Brodač, a zatim se nastavio pjevanjem pomurskih pjesama u izvedbi ženskog pjevačkog zbora Mlinaraca i citraša. Nakon otkrivanja i blagoslova umjetničkog djela „Kajkavska ruža“ slijedio je regionalni kulturni program „Traži se zvijezda Pomurja“ u domu kulture. U programu su nastupili mališani mjesnog dječjeg vrtića, pjevački zborovi iz Serdahela, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Fićehaza, Kerestura, Tamburaški sastav „Pomurske žice“ i „MužiKaj“, plesači iz Mlinaraca, Pustare i KUD-a „Sumarton“, citraši iz Mlinaraca te članovi KUD-a „Kotoriba“. Mnogobrojna publika mogla je uživati u hrvatskim kajkavskim dječjim igrama, kajkavskim anegdotama, tamburaškoj i citraškoj glazbi, pomurskoj popevki, plesovima Hrvata u Mađarskoj i šaljivim kajkavskim igrokazima. Uređena je i prigodna izložba predmeta s motivom „Kajkavske ruže“ koje su izradile mještanke Marija Ciceli-Cseke i Marija Tišler.

Blagoslov umjetničkog rada „Kajkavska ruža“

Beta

CROATIADA – kazivanje poezije i proze

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra 20. travnja u budimpeštanskom HOŠIG-u održano je Državno natjecanje u kazivanju proze i poezije na hrvatskom jeziku. Učenike iz škola u kojima se odvija dvojezična nastava te iz škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti koji su pristigli sa svojim učiteljima ocjenjivala su dva ocjenjivačka suda.

Ocenjivačkim sudom za dvojezičnu nastavu presjedala je Timea Šakan-Škrlić uz članove Zorica Prosenjak i Renea Čipanja Banju, dok je ocjenjivačkim sudom za predmetnu nastavu presjedao Štef Prosenjak uz članove Mariju Šajnović i Gabrielu Anetić. Učenici su došli iz sljedećih dvojezičnih škola: HŠ „MK“ Pečuh, HOŠIG Budimpešta, OŠ „MMM“ Sambotel, HOŠUD Santovo, MHDNOŠ „GK“ Šeljin, BHMDOŠ Bizonja, OŠ „MN“ Koljnof, Gimnazija „Szent István“ Kalača.

Učenici su došli iz sljedećih škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti: OŠ Vancaga, OŠ Baćin, OŠ Dunaj-Fajs, HOŠ „KZ“ Serdahel, OŠ „NZ“ Kerestur, OŠ „IF“ Borsfa, OŠ Lukovišće, OŠ Starin, OŠ Salanta, OŠ „JB“ Hrvatski Židan, OŠ Sugovica, OŠ Kaćmar, OŠ Mohač, OŠ „GK“ Šeljin, OŠ „JB“ Kiseg.

Rezultati natjecanja

CROATIADA 2023. – kazivanje poezije i proze:

DVOJEZIČNA NASTAVA

1. kategorija – učenici 1.i 2. razreda

1. mjesto: Áron Csicsor 2. r. HOŠUD Santovo
2. mjesto: Natália Fekete 2. r. MHDNOŠ „GK“ Šeljin
3. mjesto: Miron Kárász 1. r. OŠ „MMM“ Sambotel

2. kategorija – učenici 3. i 4. razreda

1. mjesto: Goran Đurić 4. r. HOŠIG Budimpešta
2. mjesto: Emma Kovács-Darvas 3. b r. HŠ „MK“ Pečuh
3. mjesto: Izabella Németh 4. r. OŠ „MN“ Koljnof

3. kategorija – učenici 5. i 6. razreda

1. mjesto: Mia Vám 5. r. HOŠIG Budimpešta
2. mjesto: Bojana Popović 6. b r. HŠ „MK“ Pečuh
3. mjesto: Goran Szuklics 6. r. OŠ „MMM“ Sambotel

4. kategorija – učenici 7. i 8. razreda

1. mjesto: Zamira Gomorka 8. r. HŠ „MK“ Pečuh
2. mjesto: Lilla Bengyeshzov 7. r. HOŠIG Budimpešta
3. mjesto: Fruzsina Ráduly-Preiner 7. r. OŠ „MN“

5. kategorija – gimnazijalci

1. mjesto: Biljana Bende 11. r. HŠ „MK“ Pečuh
 2. mjesto: Adam Kovač 11. r. HOŠIG Budimpešta
 3. mjesto: Mira Döhrmann 10. r. HOŠIG Budimpešta
- posebna nagrada: Enikő Kárászi 10. r. Gimnazija „Szent István“ Kalača

PREDMETNA NASTAVA

1. kategorija – učenici 1. i 2. razreda

1. mjesto: Magdalena Kovács 2. r. OŠ „JB“ Hrvatski Židan
2. mjesto: Natasa Fodor 2. r. OŠ Salanta
3. mjesto: Mátyás Siket 2. r. OŠ „IF“ Borsfa

2. kategorija – učenici 3. i 4. razreda

1. mjesto: Villő Kovács 3. r. HOŠ „KZ“ Serdahel
2. mjesto: Hanna Hajós 4. r. OŠ Lukovišće
3. mjesto: Viktória Pál 4. b r. OŠ Mohač

3. kategorija – učenici 5. i 6. razreda

1. mjesto: Flórián Kovács 5. r. OŠ „JB“ Kiseg
2. mjesto: Zselyke Csire 5. r. HOŠ „KZ“ Serdahel
3. mjesto: Maja Vargović 6. r. OŠ „NZ“ Kerestur

4. kategorija – učenici 7. i 8. razreda

1. mjesto: Mirna Filaković 8. b r. OŠ Mohač
2. mjesto: Mira Proszenyák 8. r. HOŠ „KZ“ Serdahel
3. mjesto: Richard Lőrincz 7. b r. OŠ „GK“ Šeljin

Branka Pavić Blažetin

U Hrvatskom glasniku od 8. lipnja 2023. (XXXIII. godina, 23. broj) u napisu na 4. stranici pod naslovom „CROATIADA – kazivanje poezije i proze“ novinarska pripravnica i suradnica Croatice D. O. pogrešno je napisala rezultate te imena članova sudačkih odbora Državnog natjecanja u kazivanju poezije i proze koje se održalo u sklopu Croatiade 2023. u HOŠIG-u 20. travnja. Stoga donosimo novi napis s novim podatcima. Ovo je ISPRAVAK napis „CROATIADA – kazivanje poezije i proze“.

Molimo čitatelje i povrijeđene da uvaže ispriku.

Branka Pavić Blažetin, glavna urednica Hrvatskoga glasnika

Održani Dani lova Baranjske županije

U Selurincu su 20. svibnja održani Dani lova Baranjske županije. Manifestaciji su nazočili predsjednik Lovačkog Saveza Osječko-baranjske županije Antun Blažević i tajnik Goran Andrašević. Izaslanstvo Hrvatskog lovačkog saveza predvodio je predsjednik Ivica Budor sa suradnicima Hrojem Kukasom, Ivicom Stankom i Kristinom Tarnaj. Misom sv. Huberta na otvorenom, koju je na mađarskom jeziku misio harkanjski dekan župnik Ladislav Ronta, započela je manifestacija. Nakon mise uz zvuke lovačkih rogista dodijeljena su priznanja i odličja zaslужnim lovcima. Odlikovanjem sv. Huberta nagrađeni su predsjednik HLS-a Ivica Budor te Ivan Tarnaj. Došlo je i do obnove Sporazuma o suradnji Lovačkog Saveza Osječko-baranjske županije i Područne organizacije Baranjske županije Mađarske lovačke komore. Ugovor su potpisali predsjednici Antun Blažević i Gábor Agyaki.

Potpisivanju je nazočio i Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj, koji je istaknuo važnost ovakve suradnje dviju susjednih županija. Nakon potpisivanja ugovora otvorena je izložba lovačkih trofeja iz prošle lovne godine. Na brojnim štandovima također su izloženi lovački trofeji, dermopreparati i lovačka oprema. Na štandu Hrvatske lovačke kulturne i gastronomске udruge pećuško-baranjskih Hrvata kuhanjem lovačkog čobanca sudjelovali su i članovi LD-a „Srnjak“ iz Markovca Našičkoga.

Manifestacija je imala bogat program, pa su tako održana natjecanja u kuhanju, streljaštvu, imitaciji rike jelena, a bili su i brojni sadržaji za djecu poput lutkarske predstave, škole u prirodi i nastupa dječjih zborova rogista, donosi portal *lovački-savez-osijek.hr*.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Lovački savez Osječko-baranjske županije

Hrvatska samouprava grada Šikloša srdačno Vas poziva na
VIII. Hrvatsku večer
koja će se održati
2. srpnja 2023. g. u šikloškoj tvrđavi.

*U slučaju kiše program će se održati
u mjesnom Domu Kulture „Órsi Ferenc“
(7800 Šiklós, Kossuth tér 15.)*

PROGRAM

- 16:00 Obilazak Spomen izložbe o Semartinu
- 17:00 Promocija zbirke pjesama
Age Magušić: Putokazi sjećanja
- 18:00 Koncert Panonskog tamburaškog orkestra
- 19:00 Nastup KUD-a „Marica“ iz Salante
- 20:00 Plesačnica

KAPOŠVAR – U Hotelu „Dorottya“ u Kapošvaru 20. svibnja održana je godišnja skupština Zemaljskog društva mađarsko-hrvatskog prijateljstva. Predsjednik udruge Tamás Fodor podnio je godišnje izvješće o radu i financijama za 2022. godinu te je iznesen plan i program za 2023. godinu, koji su članovi skupštine jednoglasno prihvatali.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska narodnosna samouprava Starog Budima – Bekašmeđera u subotu 24. lipnja 2023. priređuje Susret narodnosti od 10 do 14 sati u Društvenom domu Békásmegyera (Trg Csobánka 5). Na susretu će se svojim plesovima i pjesmama predstaviti 12 narodnosti koje žive u tom okrugu te će nuditi i svoje gastronomске specijalitete. U programu hrvatske samouprave tog okruga nastupit će: Hrvatska plesna skupina „Zora“ iz Ajlmaša s bunjevačkim plesovima i Udruga bunjevačkih Hrvata iz Ajlmaša s bunjevačkim pjesmama. Predsjednica Hrvatske narodnosne samouprave Andzabega Ágnes Hudák za goste će pripremiti sarmu i ražnjicu. Sudjelovanje je besplatno, ali je potrebna prethodna registracija. Prijaviti se možete na e-adresu obudaihorvatok@gmail.com ili na broj mobitela 06-20-362-9080.

ZAGREB, 20. svibnja 2023. (Hina) – Na izvanrednoj izbornoj skupštini Društva hrvatskih književnika (DHK) 20. svibnja u Zagrebu je za predsjednicu DHK-a izabrana književna povjesničarka Hrvodka Mihanović-Salopek. Za potpredsjednike DHK-a izabrani su Mirko Ćurić i Željka Lovrenčić. Hrvodka Mihanović-Salopek rođena je 1961. u Zagrebu. Diplomirala je 1984. hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1986. radi na Odsjeku za književnost Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU-a. Godine 1997. izabrana je za počasnu dopisnu članicu Međunarodne Mariološke akademije u Rimu (Pontificia Accademia Mariana Internationalis). Autorica je više znanstvenih knjiga. Na izvanrednoj izbornoj skupštini izabrani su i novi članovi Upravnoga i Nadzornog odbora, Časnoga suda te odbora Fonda Miroslav Krleža.